

Terugblik Edison Jazz/World 2018

Haaks op de gezichtsbepalende Erasmusbrug in Rotterdam ligt de Wilhelminapier. Vanuit de daar gevestigde cruiseterminal emigreerden tussen 1870 en 1970 honderdduizenden avonturiers – we zouden hen tegenwoordig iets minder flatteus ‘gelukszoekers’ noemen – naar de Verenigde Staten. Achter die historische vertrekhal, vlak naast het monumentale hotel New York, bevindt zich LantarenVenster. *Het* jazzpodium van Rotterdam, met uitzicht op statige pakhuizen en de steeds imposanter wordende skyline van de havenstad. Een gedroomde locatie dus voor de 2018-editie van Edison Jazz/World, die mede door het van tevoren bekendmaken van de prijswinnaars en de indrukwekkende line-up, volledig uitverkocht was.

Oeuvreprijs World

Zonder verdere aankondiging werd het evenement geopend door Carel Kraayenhof & Ensemble met Clavel Rojo, het allereerste stuk dat ooit voor zijn Sexteto Canyengue was gecomponeerd. Daarna verwelkomde presentator Wilfried de Jong het publiek namens o.a. de ‘NPVI’, Rotterdam Festivals, North Sea Round Town en Sena op de nieuwe stek.

Het feit dat het nationaal *en* internationaal toonaangevende ensemble van Carel Kraayenhof na 30 jaar gaat stoppen, was nog niet bij iedereen bekend, gezien wat verraste reacties uit de zaal. Een puur financiële beslissing, gaf de bandoneonspeler aan. “Artistiek gaat het geweldig, maar ik heb twee studerende zonen en we hebben allemaal hypotheek, dus dat wordt erg moeilijk.” Hij hield echter nog wel een slag om de arm en sprak van een *voorlopig* einde. “Als jullie alles op alles zetten en er staan een paar lekkere vette sponsors op, kunnen we het nog terugdraaien.”

Het winnen van de Oeuvreprijs noemde hij ‘een fantastisch moment’, maar ook ‘een beetje eng’. “Het lijkt er dan op alsof je je houten jasje kunt gaan aantrekken.” Onzin, vond De Jong, “het is een soort tussenstand.”

Het beeldje – zijn tweede Edison na de Publieksprijs in 2003 – werd aan Kraayenhof overhandigd door Leo Vervelde. Zij hadden elkaar in 1985 ontmoet, nadat ze aan elkaar waren voorgesteld door een bandoneonverkoper in Amsterdam. Niet lang daarna begonnen ze in het Rotterdams Conservatorium samen een tangoafdeling. De uitreiking ging gepaard met ‘een echte Argentijnse omhelzing, en die kunnen lang duren’, aldus De Jong, waarna hij Vervelde zelf ook zo’n omhelzing gaf. In zijn dankwoord noemde Kraayenhof de Edison Stichting, alle muzikanten die ooit in zijn Sexteto Canyengue en ensembles gespeeld hebben en in het bijzonder zijn vrouw en manager Thirza Lourens.

Aansluitend speelden Carel Kraayenhof & Ensemble het aller/laatste stuk dat voor de band is gecomponeerd door pianist Juan Pablo Dobal; een hommage aan de voorman, waarbij diens achternaam in het Engels wordt uitgesproken: Cry Enough. Een doffe klap, al vóór de eerste noot, markeerde het moment waarop de Edison werd omgestoten, en na afloop liep Kraayenhof zonder het beeldje het podium af, tot hilariteit van De Jong en het publiek. "Wie heeft er 15.000 euro voor dat beeldje over? Dan kan hij weer een paar jaar door!"

Edison Jazzism Publieksprijs

Nadat de lezers van het blad Jazzism de hele maand mei op acht genomineerde albums hadden kunnen stemmen, kwam uiteindelijk de volgende top 3 uit de bus: Krupa & The Genes met het album Two, New Cool Collective met Electric Monkey Sessions 2 en de uiteindelijke winnares, die veruit de meeste stemmen kreeg: zangeres Fay Claassen met haar album Luck Child.

Zij was oprecht blij met deze bekroning. "Ik doe dit al jaren op eigen kracht en met steun van de mensen om me heen en met wie ik speel, maar dit is echt een geweldige stimulans." De Jong suggereerde dat het een zwaar vak is, waarin je elk jaar weer moet vechten voor je optredens en je geld. Claassen beaamde dat, al was het maar omdat zij in Keulen woont en dus ook steeds weer die hele reis moet maken. Aan de andere kant vindt ze het vooral een *mooi* vak. "Er moet natuurlijk wel geld in het laatje komen, maar het gaat niet alleen daarom. Je zit er met je hele hart en ziel in en dat is heel erg fijn."

Jazz Nationaal

Het album Goldbrun van het Yuri Honing Acoustic Quartet werd door de jury omschreven als 'een heel eigen opvatting over wat jazz kan zijn. Ook qua opname en vormgeving een intelligent uitgedacht concept'. Het is hoe dan ook een compleet ander album dan datgene waarmee het Yuri Honing Acoustic Quartet precies twee jaar geleden ook een Edison won. Honing legt uit: "Ik heb de neiging om bij elk album alles te veranderen, want ik verveel me heel snel. Als ik iets helemaal onder controle heb, ben ik er wel klaar mee."

Voor deze Edison bedankte hij zijn muzikanten Wolfert Brederode, Gulli Gudmundsson en Joost Lijbaart ('want het is echt teamwork'), Tijmen Zinkhaan die het album heeft opgenomen, schilderes Mariecke van der Linden die het artwork heeft gemaakt, en het team van Challenge Records.

Goldbrun kwam uit in september 2017 en Honing wist al te melden dat het volgende album uitkomt in februari 2020. Hij speelde daarvan alvast de openingstrack Narcissus. Dat was een jongeman die verliefd werd op zijn eigen spiegelbeeld, maar, voegde Honing toe, 'narcisme is ook een woord dat je vaak hoort de laatste jaren'. Gevraagd of je als muzikant ook af en toe een narcist moet durven zijn, antwoordde hij cryptisch: "Nee, maar je moet je wel realiseren dat je op een podium staat. Dat gaat niet

over in de spiegel kijken, maar over dat mensen iets hebben om *naar* te kijken.”

Jazz Vocaal Nationaal

Na de Publieksprijs mocht Fay Claassen ook een Edison in ontvangst nemen in deze *jury* categorie. Bij het oplopen van het podium gaf ze aan ook wel in te zijn voor zo'n 'Argentijnse omhelzing' van De Jong, die hij graag uitdeelde. Haar dankwoord richtte zich echter op haar man, haar familie, haar dochttertje Inga aan wie ze de cd ook heeft opgedragen, en haar 84-jarige oud-manager Bob Hagen, die haar 20 jaar op sleeptouw genomen heeft. "Alleen kun je dit niet bereiken," aldus de zangeres. Tot slot bedankte ze uiteraard haar musici: pianist Karel Boehlee, bassist Theo de Jong en gitarist Peter Tiehuis van het Metropole Orkest, waardoor ze meer een popsound heeft ontwikkeld. Die klank ook mooi door in hun vertolking van de Beatles-klassieker Blackbird.

Het document

The Winner van Herman Schoonderwalt is een album dat in 1964 op LP is uitgegeven en waarvan destijds maar 300 stuks verkocht zijn. Een halve eeuw later werd de master teruggevonden. Het Nederlands Jazz Archief zette deze voor het eerst ook in de oorspronkelijke stereomix op cd. Producer Frank Jochemsen van het NJA vertelde dat het album maar 40 minuten duurde en dat er op de cd dus nog volop ruimte was om er een 'volwaardige' heruitgave van te maken. De bonustracks heeft hij geselecteerd uit de originele opnamen die Schoonderwalts zoon Rob nog had bewaard.

NJA-directeur Paul Gompes gaf aan dat ook particulieren en sponsors ideeën voor heruitgaven kunnen aandragen. De kans is groot dat het materiaal al in het archief aanwezig is, aangezien dat 2,5 kilometer lang is.

Toen realiseerde De Jong zich opeens dat het meisje dat al de hele avond de beeldjes aanreikte, al een tijdje verdekt achter Gompes stond opgesteld. "Sorry, ik had je niet gezien. Hij heeft nogal brede schouders, als ik dat beschaafd mag zeggen...."

Op de vraag waarom Schoonderwalt nu zo'n bijzondere muzikant was, antwoordde Jochemsen: "Hij was meer bezig als maker dan met het opbouwen van een naam. Dat had hij ook niet echt nodig, want hij had achter de schermen veel werk. Schoonderwalt had o.a. de artistieke leiding van het radio-orkest The Skymasters en had met Het Hobby Orkest een van de eerste Nederlandse big bands. Met zijn album The Winner heeft hij een statement willen maken voor de klarinet, die in de Nederlandse jazzmuziek een beetje in de vergetelheid was geraakt. Hij won in 1963 de allereerste de Wessel Ilckenprijs, die nu de Boy Edgarprijs heet. Toen mocht hij een plaat opnemen en dat is deze geworden.

Vandaar ook de titel. Jochemsen vergeleek The Winner met Kind Of Blue van Miles Davis en noemde dit 'de beste Nederlandse jazzplaat ooit'.

Als eerbetoon aan Herman Schoonderwalt en zijn kruistocht voor de klarinet speelde basklarinettist Joris Roelofs I Loves You Porgy van George Gerswin, uit de opera Porgy And Bess.

World

New Cool Collective Big Band feat. Thierno Koite bevat 'wereldmuziek op wereldniveau', aldus de Edison-jury, bestaande uit Cor Bakker, Michelle Kuypers, Co de Kloet, Paul Bruger en meestemmend voorzitter Imme Schade van Westrum. Benjamin Herman, wel vaker de vooruitgeschoven post van New Cool Collective, nam de prijs namens de band in ontvangst. Hij memoreerde dat het hun tweede Edison is, na hun derde album Big in 2000. De nu bekroonde cd is inmiddels de 19^e in hun 25-jarig bestaan. Dat ze wonnen in de categorie World vond Herman niet eens zo gek. "We zijn vlees noch vis, en dat is eigenlijk world..."

Dit album is ontstaan nadat New Cool Collective in een bar in Dakar, Senegal, altsaxofonist Thierno Koite van Orchestra Baobab ontmoette. Er was gelijk een klik, wat ook bleek uit het filmpje dat Koite had ingestuurd om de band met deze Edison te feliciteren.

De dank van de band ging op hun beurt uit naar Dox Records, manager Joris Liebrecht, en naar NCC-trombonist Bart Lust, die eind 2017 plotseling overleed.

New Cool Collective vertolkte vervolgens het nummer Thierno, dat ze na hun ontmoeting schreven voor hun album Electric Monkey Sessions 1. Voor de winnende big band-cd namen ze het nummer opnieuw op, maar ditmaal met Thierno erbij.

Voorafgaand aan de pauze noemde Wilfried de Jong nog even de winnaars van drie internationale Edison-categorieën, die niet bij de uitreiking aanwezig konden zijn, maar hun beeldjes uiteraard wel tegemoet kunnen zien. Dat zijn:

Jazz Internationaal: Christian McBride Big Band - Bringin' It

Jazz Vocaal Internationaal: Cécile McLorin Salvant - Dreams And Daggars

Soul & Beyond: Thundercat - Drunk

Na de pauze werd de opnieuw volgestroomde zaal toegesproken door spoken word artiest YMP. 'Woordkunstenaar' staat op zijn visitekaartje en dat maakte hij waar. Al noemde hij het welkomstapplaus 'het magerste dat ik ooit gekregen heb', maar hij verzekerde: "Maak je niet druk, ik kom er vanavond echt voor werken." Binnen een paar minuten had hij de lachers en klappers op zijn hand. Loon naar werken.

Oeuvreprijs Jazz Internationaal

Het volgende uur was het podium volledig voor de winnares van de Oeuvreprijs Jazz Internationaal: de Braziliaanse jazzpianiste Eliane Elias. Zij heeft in haar carrière, verspreid over meer dan 20 platen, 2,2 miljoen

albums verkocht en onder meer met Herbie Hancock gespeeld.

Voordat zij opkwam, introduceerde De Jong haar twee muzikanten. Bassist Marc Johnson, tevens haar echtgenoot, speelde op een driekwartsbas uit Rotterdam. Dit kwam doordat het moeilijk is om instrumenten in het vliegtuig te vervoeren. Die moeten dan in het ruim, waar ze makkelijk kapot gaan. Daarom huren ze vaak spullen in het land van optreden. Hij kon uiteindelijk uit vier bassen kiezen, maar koos dus voor die uit Rotterdam. Een andere keuze pakte minder gelukkig uit: hij droeg een shirt van het Braziliaans voetbalelftal... Daarover gesproken: drummer Tiago Michelin was half Uruguayaan, half Braziliaan en voetbalgek. Die had dus *helemaal* geen fijne dag achter de rug, aangezien Uruguay in het WK Voetbal naar huis gespeeld was door Frankrijk en Brazilië verloren had van België. Hij speelde het uur daarop echter de sterren van de hemel en nam in elk geval in muzikaal opzicht wraak, door uit te groeien tot een van *de* sterren van de avond.

Eliane Elias vertelde dat haar bij aankomst was verteld dat de Edison een hele oude muziekprijs is. Ze kwam er echter achter dat die sinds 1960 bestaat. "Eigenlijk is het dus een hele jonge prijs, want in dat jaar ben ik geboren." De pianiste treedt al 36 jaar in Nederland op en bedankte het Nederlandse publiek voor de steun op zowel live- als albumgebied. Ook haar moeder Lucy noemde ze, omdat zij de eerste was die haar muzikale talent ontdekte en haar naar de beste scholen in Brazilië stuurde, evenals haar dochter Amanda voor haar jarenlange liefde en ondersteuning. Ze droeg het concert geëmotioneerd op aan haar vader Walter, die twee maanden geleden overleden is. Ze noemde hem een voorbeeld van vriendelijkheid, gulheid, liefde, toewijding en vastberadenheid.

Het duurde nog een paar minuten voordat het optreden daadwerkelijk van start ging, want die monitorbox, kan die iets naar links? Nee, ietsje meer naar rechts. Een beetje naar voren nog misschien? Nee, niet zo ver, iets terug. En toch nog een klein stukje naar rechts. De vastberadenheid van haar vader, zoveel was duidelijk.

Dat bleek ook toen ze na drie nummers aangaf dat het vanaf dat moment niet meer toegestaan was om foto's of filmpjes te maken. "Jullie staan heel dichtbij, dus dat leidt heel erg af." Twee nummers later legde ze zelfs een liedje stil toen iemand toch nog een foto maakte. "Het is zo klein en intiem, maak dat nou niet stuk." Ze had natuurlijk gelijk en bracht het charmant, maar toch, we zijn dat in Nederland niet erg gewend. Zeker niet bij awardshows.

Bijkomend ongemak van het fotodecreet was, dat ook de door de organisatie ingehuurde fotograaf zijn werk niet meer kon doen. Gelukkig had hij de diva er toen al een paar keer knap opstaan. Wel wenste zij de plaatjes na het optreden in haar kleedkamer nog stuk voor stuk te bekijken, dus zo geschiedde. Nadat ze had aangegeven wat er allemaal geretoucheerd moest worden, mocht de fotograaf weer gaan. Hij schijnt

nog steeds met het bijwerken bezig te zijn...

Maar goed, het optreden, van precies een uur, had gelukkig meer vaart. Alle Zuid-Amerikaanse stijlen kwamen voorbij, van bossanova en samba tot bandera en frevo; stilzitten was er niet bij op de bij tijd en wijle onnavolgbare ritmes. Eliane Elias is een terechte Oeuvreprijswinnaar, maar haar muzikanten mogen niet onvermeld blijven. Alle drie waren ze even virtuoos op hun eigen instrument.

Edison Jam 2018

Na afloop van het evenement, of eigenlijk als verlengstuk daarvan, was er een unieke Edison Jazz/World jamsessie in de foyer. Op voorspraak van de Edison Stichting had contrabassist Jasper Somsen een keur aan nationale en Rotterdamse jazzmusici uitgenodigd: Agnes Gosling (zang), Ellister van der Molen (trompet), Kika Sprangers (sopraansax), Jasper van Damme (altsax), Tom Beek (tenorsax), Ilja Reijngoud (trombone), Maurice Rugebregt (gitaar), Juraj Stanik (piano), Jasper van Hulten (drums), Martin Verdonk (percussie) en uiteraard Jasper Somsen zelf.

Werner Schlosser